

En Sergio Aqueitos, portaveu del Grup Municipal Compromís per Sant Joan de l'Ajuntament de Sant Joan d'Alacant, a l'empara del que preveu l'article 116 de la Llei 8/2010 de la Generalitat, de 23 de juny, de Règim Local de la Comunitat Valenciana, i de conformitat amb el que diuen els articles 91.4 i 97 del Reial Decret 2568/1986, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les entitats locals; presenta al ple la següent

PROPOSTA PER A LA DECLARACIÓ D'ESPECIAL INTERÉS I UTILITAT MUNICIPAL DE LA SOCIETAT MUSICAL LA PAZ

La tradició musical popular del País Valencià ha sigut i està materialitzada principalment per les societats musicals. Aquestes són entitats de caràcter privat, sense ànim de lucre, relacionades amb la societat pròxima en què es desenvolupen i amb la qual col·laboren estretament, amb una escola de música que garanteix la sostenibilitat del projecte musical propi.

El fenomen de les societats musicals cobreix pràcticament tot el territori valencià. De fet, és un dels escassos exemples d'èxit de projecte social que no solament perdura en el temps, sinó que està en constant creixement. Tal vegada, l'únic moviment social unitari en tot el país, considerat per la Generalitat com a tret identitari del poble valencià. Actualment al País Valencià hi ha 547 societats musicals federades, amb 278 escoles de música i 269 escoles d'educands.

La Comunitat Valenciana té la quantitat més gran de societats musicals d'Espanya i és, de fet, un model a seguir internacionalment. Aquestes, participen en diferents manifestacions culturals i celebracions de tot tipus al llarg de l'any.

Els vertaders agents culturals són els músics, normalment iniciats en el món de la música a la seu de cada societat musical. La gran majoria de músics reben la seua formació completa en aquests centres i una part continua la seua formació professional en els conservatoris.

Les músiques i els músics amateurs compaginen la seua formació amb els seus estudis o treball. Per això tenen tanta importància les societats musicals com a centres oberts capaços de donar resposta a les diferents demandes culturals dels valencians adaptant-se a les necessitats de cada persona.

Les bandes de música van arrelar en el nostre territori gràcies a la idiosincràsia del poble valencià. Un poble mediterrani amb bon clima que afavoreix el caràcter festiu de la nostra gent, acostumat a la realització de revetles i serenates en places i carrers, i que va impulsar la necessitat de la música en la vida quotidiana. Per això tradicionalment s'ha conegut

aquest moviment associatiu com un moviment principalment bandístic, per ser la banda la unitat artística primigènia, al voltant de la qual es va configurar cada societat musical. De fet, a Sant Joan es continua emprant “la banda” per a referir-se a la Societat Musical La Paz.

Les bandes de música han participat des de la seua aparició en actes cívics, religiosos, lúdics, militars, polítics i festius. Cal destacar el vincle establert entre les bandes de música i les associacions festeres. Les dues destaquen pel seu caràcter tradicional, la dedicació a l’oci i el marcat tret identitari que generen. Aquesta vinculació ha provocat que s’haja originat tot un estil de música tradicional valenciana per a banda.

Al marge d’aquestes activitats, les bandes de música, més enllà de participar en les festes tradicionals, sempre han realitzat un altre tipus d’actuacions artístiques com concerts, revetles i audicions.

Les primeres bandes de música, que després van passar a ser societats musicals, van crear en les localitats d’origen uns espais de participació social universal on hi havia l’oportunitat de satisfer les necessitats humanes de sociabilitat i cultiu de l’art i la cultura. La cultura, espai tradicionalment reservat a les elits, va estar a l’abast de totes les persones a la nostra terra gràcies a la tasca realitzada des de les bandes de música.

A més, des dels seus orígens, les societats musicals han sigut les responsables de crear les estructures necessàries per a nodrir d’intèrprets la pròpia banda. Les escoles de música actuals són, sense cap dubte, les hereves directes de les anomenades acadèmies de les bandes del segle passat. Cal buscar l’origen d’aquest tipus de formació en el segle XIX, moment en el qual les transformacions socials, polítiques i econòmiques van desembocar en una socialització de la cultura que va beneficiar les classes socials més senzilles. La música es va convertir en un objecte de culte i veneració al qual totes les persones podien arribar per mitjà de les corals i les bandes de música.

Des d’una perspectiva social, açò va permetre que els habitants de molts pobles sense possibilitats arribaren a la música. Les acadèmies de les bandes de música es van convertir en centres de formació que, a la seua manera, col·laboraven i competien amb els conservatoris de les ciutats i amb les classes particulars que rebien els fills i les filles de la burgesia.

Aquestes agrupacions van crear en les seues localitats d’origen uns espais de participació social on, després de les dures jornades de treball del segle XIX, en el camp o en la indústria, hi havia l’oportunitat de satisfer les necessitats humanes de sociabilitat i cultiu de l’art i la cultura.

La Llei d'associacions espanyola de 1887 va propiciar un auge en l'associacionisme i des del punt de vista associacionista i sociològic, les primitives formacions bandístiques experimentaren un canvi per la necessitat de ser espais socioculturals, on s'intercanviaven idees i es potenciava l'ensenyament musical.

Les societats musicals valencianes són societats obertes i lliures. En els últims anys han anat adaptant-se als temps sense perdre la seua essència i han esdevingut no solament espais socioculturals, sinó també llocs d'intercanvi d'idees i opinions, incloent-hi persones de tota classe social, cultural i religiosa i esdevenint centres inclusius i elements indispensables per a la cohesió social.

Les bandes de la nostra comunitat han sigut mostra i han participat dels diferents moviments reivindicatius de la igualtat de drets civils entre persones com, per posar un exemple, un dels moviments més important del nostre segle: la incorporació de la dona a la vida pública.

Ser membre d'una societat musical implica una forma de viure i de ser que es plasma en la participació en activitats musicals, festives, socials, educatives i lúdiques per les quals participa activament en la societat i en el seu entorn per a benefici d'un interès general.

Les claus de la pervivència d'aquest moviment es troben en la convivència i en la cohesió social. Aquesta cohesió s'aconsegueix perquè al si d'una societat musical trobem persones de diferents edats (intergeneracionalitat), de diferent origen cultural, llengua, nacionalitat i capacitat (inclusió social), de diferent formació cultural i d'entorns professionals diferents. En les societats musicals els músics, la ciutadania, aprenen a conviure amb altres persones, a treballar de forma conjunta per un objectiu comú i a apreciar les diferències.

D'altra banda, la tasca educativa de les escoles de música de cada societat està completament adaptada al seu propi context. Des d'aquests centres educatius es dona resposta a tota classe d'alumnat, des de joves fins a adults.

A més, la promoció de la cultura musical valenciana és la principal raó de ser de cada societat musical. En aquestes s'articula la música de manera que és protagonitzada per totes les persones membres de la comunitat, siguen o no músics, ja que totes formen part en algun moment de les activitats que s'organitzen des de cada societat, bé com a públic, festers, músics, etc.

L'afició a la música de banda i el fet de ser persona membre d'una societat musical és una característica que forma part de la manera de ser del poble valencià, un fet que connecta amb les nostres formes de vida i que es transmet dins de l'entorn familiar o de la comunitat.

Tot i que, com a Sant Joan, les bandes inicialment eren les principals agrupacions, poc a poc han proliferant orquestres, grups corals, grups de càmera, grups de música moderna i tota classe de conjunts instrumentals.

Aquest fet ha provocat la difusió de repertori de corda, orquestral i coral en municipis on no disposaven d'alternatives per a conèixer aquest tipus de manifestacions artístiques.

Per últim, les societats musicals estan relacionades directament i estretament amb els costums i formes de vida del nostre poble, i estan presents en les festivitats i tradicions valencianes.

Les festes tradicionals del nostre territori estan estretament lligades a les bandes de música i, per extensió, al moviment associatiu musical valencià. Les nostres festes com les Fogueres no es podrien entendre sense música de banda al carrer, igual que altres tipus de festivitats on les cercaviles sempre estan acompanyades de bandes de música

Les societats musicals valencianes han sigut i són un dels principals agents de conservació i potenciació del patrimoni cultural valencià gràcies a les tasques de protecció, difusió, foment i promoció de les tradicions musicals i artístiques valencianes que han realitzat al llarg de la seua història. Declarades per la Universitat de València com el principal agent cultural del nostre territori, les societats musicals valencianes constitueixen un extraordinari fenomen associatiu present en tot el territori i el principal agent de contacte entre els diferents estrats de la societat. Aquest fet és un dels trets característics més peculiars i diferenciadors del País Valencià al mateix temps que esdevé un singular element vertebrador del territori.

Les societats musicals són una mostra de promoció de la diversitat cultural del nostre territori. La música fa de paper aglutinador i alhora transmissor de la cultura pròpia als nouvinguts, els quals enriqueixen el mateix patrimoni. Es tracta d'un fenomen en continuat creixement, actiu; un recurs tangible amb un alt valor com a dinamitzador sociocultural i cohesionador social.

El cas valencià és únic en el món, fruit de la convivència entre diferents generacions que s'ha produït al si de les societats musicals, la transmissió de coneixements i el gran sentit de comunitat i pertinença a un col·lectiu.

A Sant Joan, la Sociedad Musical La Paz no és una excepció de tot el que s'ha descrit ací, arribant a ser un referent local i supramunicipal, amb l'adquisició merescuda de diversos premis com l'últim que va rebre la banda al 133 Certamen Internacional de Bandas de Música "Ciudad de Valencia", on es va alçar amb el segon premi de la primera categoria; i amb l'oferiment de diversos espais de participació i aprenentatge com cicles de música, la coral de l'Orfeó de Sant Joan, aules de dansa o el conservatori professional.

A més, el Decret 68/2018 de 25 de maig, del Consell, declarà bé d'interés cultural immaterial la tradició musical popular valenciana materialitzada per les societats musicals de tot el País Valencià.

Així, coneguda tota la trajectòria de la Sociedad Musical La Paz, el seu paper al municipi de Sant Joan i exposat el reconeixement que rep a nivell nacional, veiem més que justificat proposar al Plenari el següent

ACORD

- 1. Declarar l'activitat de la Societat Musical la Paz d'especial interès i utilitat municipal per concórrer circumstàncies socials, culturals, històric-artístiques i de foment de l'ocupació que justifiquen tal declaració.**

Sergio Agueitos Soriano